

**Obres de la Literatura Italiana Moderna i
Contemporània**

Codi: 103397
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501801 Estudis de Català i Espanyol	OT	3	1
2501801 Estudis de Català i Espanyol	OT	4	1
2501902 Estudis d'Anglès i Català	OT	3	1
2501902 Estudis d'Anglès i Català	OT	4	1
2501907 Estudis d'Anglès i de Clàssiques	OT	3	1
2501907 Estudis d'Anglès i de Clàssiques	OT	4	1
2501910 Estudis d'Anglès i Espanyol	OT	3	1
2501910 Estudis d'Anglès i Espanyol	OT	4	1
2501913 Estudis d'Anglès i Francès	OT	3	1
2501913 Estudis d'Anglès i Francès	OT	4	1

Professor/a de contacte

Nom: Nicola Di Nino
Correu electrònic: nicola.dinino@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: italià (ita)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: No
Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

Tot i que la llengua de classe serà preferiblement l'italià, també hi tenen cabuda català i espanyol.

Prerequisits

No s'escau.

Objectius

Durant el curs, els estudiants coneixeran el context històric, cultural i social d'Itàlia des del segle XIX fins a l'actualitat. Seran capaços de situar una obra literària en el seu context històric precís i analitzar-la en la seva complexitat i podran posar en relació els grans temes literaris amb els propis de la societat contemporània.

En acabar el curs, els alumnes seran capaços de:

- Adquirir coneixements literaris, sociohistòrics i econòmics sobre Itàlia des del segle XIX fins a l'actualitat.
- Analitzar i comentar un text escrit en prosa i en vers.
- Discutir temes sociològico-literaris.
- Relacionar autors i textos de manera interdisciplinària.
- Comparar la cultura italiana amb la pròpia.
- Escriure una anàlisi / comentari com a resposta a una concreta tasca.
- Realitzar una investigació precisa i circumscrita en l'àmbit literari.
- Expressar verbalment el seu punt de vista respectant i compartint les idees dels altres.

Competències

Estudis de Català i Espanyol

- Analitzar una àmplia varietat de textos escrits en llengua italiana a fi de reconèixer les característiques fonamentals de la cultura i la literatura italianes.
- Identificar les principals corrents literàries, culturals i històriques en llengua italiana.
Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Estudis d'Anglès i Català

- Analitzar una àmplia varietat de textos escrits en llengua italiana a fi de reconèixer les característiques fonamentals de la cultura i la literatura italianes.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Estudis d'Anglès i de Clàssiques

- Analitzar una àmplia varietat de textos escrits en llengua italiana a fi de reconèixer les característiques fonamentals de la cultura i la literatura italianes.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Estudis d'Anglès i Espanyol

- Analitzar una àmplia varietat de textos escrits en llengua italiana a fi de reconèixer les característiques fonamentals de la cultura i la literatura italianes.
Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Estudis d'Anglès i Francès

- Analitzar una àmplia varietat de textos escrits en llengua italiana a fi de reconèixer les característiques fonamentals de la cultura i la literatura italianes.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar els coneixements adquirits per a millorar el coneixement públic general de la diversitat lingüística i/o cultural.
2. Aplicar les metodologies oportunes per a la lectura i interpretació dels textos esmentats.
3. Argumentar idees i opinions amb precisió en les llengües pròpies i en les adquirides al grau.
4. Comprendre textos avançats, acadèmics o professionals en les llengües pròpies i en les adquirides al grau.
5. Descriure l'evolució històrica i temàtica de la literatura italiana al llarg de la seva història.
6. Descriure la naturalesa i els trets principals dels diferents gèneres literaris i la seva conformació en la literatura italiana al llarg de la seva història.
7. Distingir les idees principals de les secundàries i realitzar síntesis dels seus continguts en els textos literaris en italià.
8. Expressar-se eficaçment aplicant els procediments argumentatius i textuais en els textos formals i científics.
9. Generar estratègies que facilitin l'augment i la millora del respecte mutu en entorns multiculturals.
10. Identificar els principals corrents literaris, els autors i les obres de la literatura italiana des dels orígens fins avui.
11. Llegir i comprendre textos literaris en italià.
12. Localitzar i organitzar informació rellevant disponible a internet, bases de dades, etc.
13. Treballar de manera autònoma i responsable en un entorn professional o de recerca per aconseguir els objectius prèviament planificats.

Continguts

Els estudiants estudiaran, analitzaran i comentaran les èpoques, les obres i els temes dels principals autors de la literatura italiana des de la segona meitat de segle XIX fins a l'actualitat (llegiran textos de Manzoni, Leopardi, Verga, Pascoli, D'Annunzio, Aleramo, Svevo, Montale, Tondelli, Morante, Scigo, etc.). En particular, a classe analitzarem com els autors italians han tractat situacions, temes i motius similars als que s'ha enfrontat la nostra societat durant la recent pandèmia.

Índex de autors i obres:

- Manzoni, *Promessi Sposi*
- Leopardi, *Poesie*
- Verga, *Malavoglia*
- Pascoli, *Poesie* i D'Annunzio, *Trionfo*
- Pirandello, *Il fu Mattia Pascal*
- Saba, *Poesie*, Ungaretti, *Vita di un uomo* i Montale, *Poesie*
- ¿Una societat igualitària? Dones: Aleramo, *Una donna*
- ¿Una societat igualitària? LGTBIQ+: Morante, *Aracoeli*

- ¿Una societat igualitària? Emigrants i immigrants: Scego, *La mia casa è dove sono*

Pel que fa als estudiants Erasmus italians, veure les instruccions a l'apartat "Avaluació".

Metodologia

L'assignatura de Obres de la literatura italiana moderna i contemporània és de caire teòrico-pràctic.

En termes generals, es dirigirà l'aprenentatge mitjançant el següent conjunt de tècniques i accions:

- Classe magistral amb suport TIC i discussió col·lectiva, en grups o parelles.
- Lectura comprensiva de textos
- Realització d'exercicis individuals i en grup, tant escrits com orals
- Realització d'activitats autònomes: exercicis en entorn Moodle, preparació de les proves, lectures, redaccions, recerca d'informacions.
- Intercanvis a classe (professor-estudiant, estudiant-estudiant)

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques i pràctiques	25	1	2, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13
Lectura i comentari dels textos	25	1	2, 5, 6, 7, 8, 10, 11
Tipus: Autònomes			
Estudi dels textos, materials i bibliografia	30	1,2	2, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 13
Lectura i comentari dels textos	15	0,6	2, 5, 6, 7, 10, 11

Avaluació continuada

L'avaluació és contínua (100 %) en base als següents apartats:

- Seguiment i participació a classe 25%
- Prova 1 15%
- Prova 2 15%
- Prova 3 15%
- Prova de síntesi 30%

Avaluació Única:

- Prova de síntesi 60%

- Prova d'anàlisi/comentari d'un text científic 40%

- Per tenir dret a l'avaluació (o en el seu cas la recuperació), l'alumnat ha d'haver estat avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 parts de la qualificació total (avaluació continuada) o bé realitzat totes les proves previstes (avaluació única).

-Només tenen dret a la recuperació (total o parcial, segons calgui) l'alumnat que, havent suspès, tinguin almenys una nota mitjana final de 3,5. Serà necessari aprovar cada una de les parts recuperables per poder tenir dret a la mitjana global. La participació i les tasques relacionades amb l'activitat docent a classe queden excloses de la recuperació.

-La recuperació consistirà en una prova de síntesi de la part recuperable. Per a l'avaluació única s'aplicarà el mateix sistema de recuperació que per l'avaluació continuada.

- L'estudiant rebrà la qualificació de No avaluable en el cas que no hagi lliurat més del 30% de les activitats d'avaluació.

- Si es dona la circumstància, la participació podrà tenir en compte l'assistència a activitats culturals que puguin eventualment ser proposades pel professor.

-En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor o professora informará l'alumnat (Moodle) del procediment i data de revisió de les qualificacions.

-La responsabilitat del seguiment de les activitats formatives i d'avaluació recau exclusivament en l'estudiant.

-En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

-En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. El professor o professora vetllarà perquè l'Estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

-Els estudiants Erasmus italians realitzaran una prova oral addicional que constarà de dues parts: en la primera, hauran de demostrar d'haver llegit 5 assajos (llibres i/o articles) indicats a la bibliografia penjada al CV; en la segona part hauran de demostrar el coneixement dels principals autors i moviments de la literatura italiana dels segles XIX-XX estudiant el manual de referència indicat a la bibliografia.
No superar aquesta prova comportarà suspendre l'assignatura.

Activitats d'avaluació

	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Títol				
Prova 1	15	15	0,6	2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Prova 2	15	10	0,4	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13
Prova 3	15	5	0,2	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13
Prova de síntesi	30	5	0,2	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13
Seguiment i participació a classe	25	20	0,8	1, 4, 13

Bibliografia

Bibliografía

Obres de primera referència:

A. Manzoni, *Promessi Sposi -- Els Promesos*, traducció de Mª Antònia Salvà; revisada per Francesc Vallverdú, Barcelona, La Caixa, 1981

G. Leopardi, *Canti -- Cants*, traducció i notes de Narcís Comadira, edició bilingüe, Barcelona: Edicions 62-Empúries, 2004

G. Verga, *Malavoglia -- Els Malànima*; traducció de Miquel Llor, Proa, 1985

G. Pascoli, *Poesie -- Poesies*, Trad. de Maria Antònia Salvà, Galerada, Barcelona, 2002

L. Pirandello, *Il fu Mattia Pascal -- El Difunt Mattia Pascal*, traducció de Carme Serrallonga, introducció d'Eduard Vilella, Proa, 2002

G. Ungaretti, *Vita di un uomo -- De vida de un hombre; versión de Giovanni Cantieri* Barcelona, Plaza & Janés, 1974

S. Aleramo, *Una dona*, trad. ALBA DEDEU SURRIBAS, Adesiara, 2013

E. Morante, *Aracoeli*.

I. Scego, *La mia casa è dove sono*.

Altres referències:

R. Luperini, *La Scrittura e l'interpretazione: storia e antologia della letteratura italiana nel quadro della civiltà europea*, Roma, Palumbo, 2000.

Baldi, Giusso, Razzetti, Zaccaria, *Dal testo alla storia dalla storia al testo*, Torino, Paravia, 2003

G. Ferroni, *Storia della letteratura italiana. Dall'Ottocento al Novecento*, Milano, Mondadori, 2012.

E. Auerbach, *Mimesis. Il realismo nella letteratura occidentale*, Torino, Einaudi, 1956.

A. De Paz, *La rivoluzione romantica. Poetiche, estetiche, ideologie*, Napoli, Liguori, 1984

A. De Paz, *Il romanticismo europeo*, Napoli, Liguori, 1987

G. Manacorda, *Letteratura italiana d'oggi (1965-1985)*, Roma, Editori riuniti, 1987

E. Gioanola, *Psicanalisi, ermeneutica e letteratura*, Milano, Mursia, 1991

AA. VV, *Il romanzo tra i due secoli (1880-1918)*, Roma, Bulzoni, 1993

G. Zanetti, *Il Novecento come visione. Dal simbolismo a Campana*, Roma, Carocci, 1999.

L'anima e le cose. Naturalismo e antinaturalismo tra Otto e Novecento, cur R. Cavalluzzi, Bari, Laterza, 2003

G. Baldi, *Le ambiguità della "decadenza". D'Annunzio romanziere*, Napoli, Liguori, 2008

A. Putignano, *La più gran gioia è sempre all'altra riva. Estetismo e simbolismo in Gabriele D'Annunzio*, Roma, Sciascia, 2010

A. Fariello, *Paesaggio e sentimento nella letteratura italiana. Dal preromanticismo al decadentismo*, Roma, Bulzoni, 2010

A. Afribo, A. Soldani, *La poesia moderna. Dal secondo Ottocento a oggi*, Bologna, Il Mulino, 2012

Verso una storia di genere della letteratura italiana, cur. di V. Cox, C. Ferrari, Bologna, Il Mulino, 2012

A. Casadei, *Il Novecento*, Bologna. Il Mulino, 2014

AA. VV., *Letteratura italiana contemporanea. Antologia del nuovo millennio*, Roma, Helicon, 2015

G. Ferroni, *Letteratura italiana contemporanea 1945-2014*, Milano, Mondadori, 2015

E. Biagini, *Saggi di teoria della letteratura. Percorsi tematici*, Firenze University Press, 2016

- G. Simonetti, *La letteratura circostante. Narrativa e poesia nell'Italia contemporanea*, Bologna, Il Mulino, 2018
- Renato Barilli, *Il simbolismo nella letteratura europea dell'Ottocento tra prosa e poesia*, Milano, Mursia, 2018
- G. Simonetti, *La letteratura circostante. Narrativa e poesia nell'Italia contemporanea*, Bologna. Il Mulino, 2018
- E. Zinato, *L'estremo contemporaneo letteratura italiana 2000-2020*, Roma, Treccani, 2020
- M. Guidacci, *Le poesie*, a cura di Maura del Serra, Firenze, Le lettere, 2020
- A. Pozzi, *Poesie, lettere e altri scritti*, cur. A. Cenni, Mondadori, Milano 2021.
- A. Pozzi, *Poesie*, Garzanti, Milano 2021.
- I Consigli del vento che passa: studi su Debussy: convegno internazionale*, Milano, Teatro alla Scala, 2-4 giugno 1986, Volumen 21 de *Quaderni di Musica/Realtà* Unicopli, 1989
- S. Freud, *Saggi sull'arte, la letteratura e il linguaggio*, Torino, Bollati Boringhieri 1991
- G. H. Hartman, *The Unmediated Vision. An Interpretation of Wordsworth, Hopkins, Rilke and Valery*, Yale, 1954
- P. Bourget, *Décadence : saggi di psicologia contemporanea*, a cura di Francesca Manno, Torino, Aragno, 2007
- A. Andreoli, *Il vivere inimitabile. Vita di Gabriele D'Annunzio*, Milano, Mondadori, 2000
- L. Ritter Santini, *Le immagini incrociate*, Bologna, Il Mulino, 1986
- V. Roda, *Il soggetto centrifugo. Studi sulla letteratura italiana fra Otto e Novecento*, Bologna Patron, 1984
- E. Franzini, *Il mito di Leonardo*, Unicopli, Milano, 1987
- S. Migliore, *Tra Hermes e Prometeo Il mito di Leonardo nel decadentismo europeo*, Firenze, Olschki, 1994
- S. Costa, *Il fuoco invisibile*, NuoveEdizioni Enrico Vallecchi, 1975
- S. Raimondi, *Il silenzio della Gorgone*, Bologna Zanichelli, 1980
- G. Oliva, *D'Annunzio e la poetica dell'invenzione*, Milano, Mursia, 1992
- S. Cigada, *Flaubert, Verlaine e la formazione poetica di Gabriele d'Annunzio*, Firenze, Sansoni 1959
- H. Taine, *Filosofia dell'arte*, Torino, Bompiani, 2001
- H. F. Amiel, *Frammenti di un giornale intimo*, Torino, UTET, 1967
- A. Conti, *La beata riva*, Venezia, Marsilio, 2002.
- C. Campo. *La disciplina di gioia. Con le lettere a John Lindsay Opie*, a cura di Maria Pertile e Giovanna Scarca, Pazzini 2022
- E. Baldoni, *Il coraggio della perfezione. Sulla poesia di Cristina Campo*, Metauro, 2023
- D. Brancale, *Cristina Campo in immagini e parole*, Ripostes, 2022
- D. Vespièr, *Autoritratto della perfezione: Per una lettura di Cristina Campo*, Rubbettino, 2019
- R. Farnese, *Cristina Campo. Il vuoto e la grazia. Poesie, traduzioni, lettere e saggi*, Fondazione Mario Luzi, 2019
- C. Leri, «Questo strano lunghissimo viaggio». *Cristina Campo tra dialogo epistolare e bellezza liturgica*, Edizioni dell'Orso, 2018
- M. M. Vecchio e S. Giacomini, *Tre imperdonabili. Emily Dickinson, Antonia Pozzi, Cristina Campo*, Le Cariti Editore, 2022
- Pietro Gibellini, *Un'idea di D'Annunzio. Trent'anni di studi (1993-2023)*, Lanciano, Carabba Editore, 2023.

Programari

No hi ha indicacions particulars al respecte, a part les habituals aplicacions d'ofimàtica, correu electrònic, navegador (actualitzat), MS Teams per a eventuais sessions online, etc.